

Έρικ Σεργίου
Δρ. Κανονικού Δικαίου

(17 Φεβρουαρίου 2026)

Η καταδίκη του Μητροπολίτη (πρ.) Πάφου Τυχικού και η θεσμική νομιμοποίηση της αυθαιρεσίας

Η πληθώρα των Ιερών Κανόνων και διατάξεων του Καταστατικού Χάρτη της Εκκλησίας τη Κύπρου που παραβιάστηκαν από την Ιερά Σύνοδο στην συγκεκριμένη υπόθεση είναι πρωτοφανής στα εκκλησιαστικά χρονικά.

Καταδικάστηκε ο Μητροπολίτης (πρ.) Πάφου Τυχικός από ένα δικαστήριο που δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις κανονικής σύγκλησής του και που δεν τον δίκασε ποτέ κατά την προβλεπόμενη από τον Καταστατικό Χάρτη διαδικασία (αγνοήθηκε παντελώς ο τρόπος εκδίκασης εκκλησιαστικών αδικημάτων κατά κληρικών παντός βαθμού ή λαϊκών όπως προβλέπεται στα άρθρα 1-54 του β' παραρτήματος του Καταστατικού Χάρτη). Κρίθηκε έκπτωτος χωρίς να είναι από κανονικής απόψεως αιτιολογημένη η συγκεκριμένη απόφαση (δεν παρατέθηκε ούτε ένας Ιερός Κανόνας για να υποστηριχθεί η απόφαση).

Τα μέλη της Ιεράς Συνόδου σιωπούν και συγχρόνως δεν θέτουν ζήτημα για τις αυθαίρετες ενέργειες του Μακαριωτάτου, ως Τοποτηρητή του μητροπολιτικού θρόνου της Πάφου, ενέργειες που αντιβαίνουν στο άρθρο 19.2 του Καταστατικού Χάρτη, σύμφωνα με το οποίο ο Τοποτηρητής του θρόνου απαγορεύεται αυστηρώς να μεταβάλλει το καθεστώς των προσώπων και των πραγμάτων μέχρι και την πλήρωση του θρόνου.

Ευλόγως οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι η εκκλησιαστική κρίση που έχει ξεσπάσει δεν οφείλεται σε κενά και παρερμηνείες του Καταστατικού Χάρτη αλλά στην κατάφωρη παραβίασή του, ούτως ώστε να επιβληθεί μια άποψη χωρίς κανονικό υπόβαθρο. Όταν η Εκκλησιαστική Αρχή, η οποία είναι αρμόδια για την τήρηση και εφαρμογή των νόμων που η ίδια συνέταξε και έθεσε σε ισχύ, τους παραβιάζει δεν μιλάμε για κανονική παρέκκλιση αλλά για θεσμική εκτροπή. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος για να μην μείνει εκτεθειμένος απέναντι στην ιστορία, λόγω της επικύρωσης της απόφασης για έκπτωση του κ. Τυχικού από την Πατριαρχική Σύνοδο (για λόγους που γνωρίζουν μόνο τα μέλη της), με επιστολή που απέστειλε προς την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Κύπρου (Οκτώβριος 2025), εμμέσως πλην σαφώς, ζητά την εκδίκαση της υπόθεσης σύμφωνα με τα κρατούντα στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Τι άλλο μπορεί να εννοεί όταν επισημαίνει ότι κατά την εκδίκαση της υπόθεσης συνέβησαν, είτε λόγω υπερβάλλοντος ζήλου ή εξ αγνοίας ή λήθης ή άλλης αιτίας, σοβαρότατες διαδικαστικές και δικονομικές παραβάσεις των σχετικών προβλέψεων του Καταστατικού Χάρτη; Σαν να ήθελε να πει γι' αυτούς που αποφάσισαν ότι «ού γάρ οΐδασι τί ποιούσι» (Λουκ 23, 34). Συγχρόνως θέτει περιορισμούς στην ενδεχόμενη επιβολή νέων κυρώσεων στον κ. Τυχικό από την Ιερά Σύνοδο ζητώντας την διατήρηση του αρχιερατικού αξιώματός του με όλες τις τιμές και τα προνόμια που απορρέουν από αυτό (όπως είναι η τέλεση ιεροπραξιών, η διατήρηση της μισθοδοσίας του χωρίς περικοπές κ.ά.).

Μετά από τις υποδείξεις του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου θα περίμενε κανείς ότι η Ιερά Σύνοδος, για να μην εκτεθεί περισσότερο και για να διασώσει το κύρος και την αξιοπιστία της, θα εκδίκαζε την υπόθεση σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται από τον Καταστατικό Χάρτη, ούτως ώστε να αποδειχθούν τεκμηριωμένα τα όσα καταλογίζονται στον κ. Τυχικό. Αντί αυτού

αποφάσισε να του επιβάλει αυστηρότερη ποινή από την προηγούμενη, αυτήν της ισόβιας αργίας, χωρίς να ακολουθήσει για ακόμη μια φορά την προβλεπόμενη διαδικασία βάσει του Καταστατικό Χάρτη. Δικαιολογώντας την απόφασή της (με ανακοίνωση της στις 8/1/26) κάνει λόγο για μη πλήρη αποδοχή από τον κ. Τυχικό των όρων που του τέθηκαν χωρίς περεταίρω εξηγήσεις. Μεταξύ των όρων αυτών φαίνεται να ήταν και απαίτηση της Ιεράς Συνόδου όπως ο κ. Τυχικός υπογράψει και αποστείλει προς την Ιερά Σύνοδο ομολογία πίστεως, κάτι το οποίο είχε πράξει δύο φορές, στις 18/6/25 και στις 8/12/25. Η Ιερά Σύνοδος την έκρινε ελλιπή ζητώντας του να υπογράψει ομολογία πίστεως, η οποία ποτέ ξανά δε ζητήθηκε από άλλο ορθόδοξο επίσκοπο. (Αν τέθηκε ως όρος η αποδοχή των αποφάσεων της Συνόδου που συγκροτήθηκε τον Ιούνιο του 2016 στο Κολυμπάρι των Χανίων να υπογραμμίσουμε ότι σε αυτήν δε συμμετείχαν οι αρχιερείς από τα Πατριαρχία Αντιοχείας, Μόσχας, Βουλγαρίας και Γεωργίας, ενώ οι αποφάσεις που ελήφθησαν δεν υπογράφηκαν και από πέντε μέλη της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Κύπρου). Γι' αυτό και σε καμιά περίπτωση δεν μπορούν οι αποφάσεις αυτές να τεθούν ως κριτήριο ορθοδόξου πίστεως και φρονήματος.

Σε σχέση με την κατηγορία που του έχει αποδοθεί ότι έχει επαφές με κύκλους αποτειχισμένων χριστιανών, η οποία ποτέ δεν τεκμηριώθηκε, ως υπογραμμιστεί ότι κανονικό παράπτωμα από μέρους του θα υπήρχε αν παρέλειπε ή διέκοπτε τη μνημόνευση του Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Γεωργίου και της Ιεράς Συνόδου στις Ιερές Ακολουθίες. Αυτό δεν έχει συμβεί ποτέ, ενώ η κατηγορία ότι παρότρυνε κληρικό να το πράξει, όσο δεν αποδεικνύεται δικαστικώς, δύναται να εκληφθεί και ως συκοφαντία.

Ο Μητροπολίτης (πρ.) Πάφου Τυχικός ακολουθώντας τον ενδεικνυόμενο από τον Καταστατικό Χάρτη τρόπο θεραπείας των αυθαίρετων ενεργειών της Ιεράς Συνόδου, κατέθεσε αγωγή στα πολιτικά δικαστήρια βάσει του άρθρου 48 της Εκκλησιαστικής Ποινικής Δικονομίας (παράρτημα β' Καταστατικού Χάρτη). Με τις διατάξεις του άρθρου δεν αμφισβητείται σε καμιά περίπτωση η αρμοδιότητα της Ιεράς Συνόδου να δικάζει κατά τα προβλεπόμενα τους αρχιερείς της αλλά προβλέπεται η άσκηση ελέγχου για την αμεροληψία και αξιοπιστία των δικαστικών αρχών, τόσο κατά την διαδικασία όσο και κατά την λήψη της απόφασης. Εξετάζεται δηλαδή κατά πόσον η δίκη διεξήχθη με σεβασμό στα δικαιώματα του κατηγορουμένου ως πολίτη της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η άσκηση από μέρους του εκκλήτου προσφυγής προς την Πατριαρχική Σύνοδο κατά της απόφασης της Ιεράς Συνόδου, που του επέβαλε την ποινή της ισόβιας αργίας, προβλέπεται από το άρθρο 81 του Καταστατικού Χάρτη και αρκετούς Ιερούς Κανόνες (όπως είναι οι 9ος και 17ος της Δ' Οικουμενικής Συνόδου).

Η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Κύπρου όταν αντιλήφθηκε ότι ο Μητροπολίτης (πρ.) Πάφου Τυχικός δικαιώνεται από τους Ιερούς Κανόνες, τον Καταστατικό Χάρτη της και το Εκκλησιαστικό Ποινικό Δίκαιο για όσα αιτείται και πράττει, αποφάσισε να αναδιαρθρώσει τον Καταστατικό Χάρτη.

Σύμφωνα με τα όσα έχουν δει το φως της δημοσιότητας μεταξύ των αλλαγών που προβλέπεται να γίνουν είναι η αφαίρεση του δικαιώματος της ψήφου από τον κλήρο και τον λαό κατά την διαδικασία εκλογής των μητροπολιτών, πρακτική που ίσχυε στην Εκκλησία της Κύπρου από την βυζαντινή περίοδο και τηρείται αδιάκοπα από την αρχή της περιόδου της τουρκοκρατίας (1571-1878) μέχρι και σήμερα. Οι κληρικοί και λαϊκοί κάθε μητροπολιτικής επαρχίας θα υποχρεώνονται να δεχτούν αυτόν που θα επιβάλλεται από την

Ιερά Σύνοδο, η οποία θα τον εκλέγει με τα δικά της κριτήρια Να υποθέσουμε ότι θα είναι σαν και αυτά με τα οποία έκρινε τον κ. Τυχικό; Αποφασίζοντας και εκτελώντας εν ψυχρώ;

Σημαντική αλλαγή όπως διαφαίνεται στον νέο Καταστατικό Χάρτη θα είναι και η κατάργηση της αυξημένης πλειοψηφίας των $\frac{3}{4}$ των συνοδικών μελών που απαιτούνται για να επιβληθεί η ποινή της εκπτώσεως ή της αργίας σε αρχιερέα για τον οποίο υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις για την τέλεση σοβαρού εκκλησιαστικού αδικήματος μέχρι την έκδοση τελεσίδικης δικαστικής απόφασης (άρθρο 14.3). Η συγκεκριμένη διάταξη παραβιάστηκε από την Ιερά Σύνοδο, εφόσον η απόφαση για την επιβολή της ποινής της εκπτώσεως στο Μητροπολίτη (πρ.) Πάφου Τυχικό ελήφθη χωρίς την απαιτούμενη πλειοψηφία των $\frac{3}{4}$ που αντιστοιχεί σε δώδεκα αρχιερείς. (η σχετική απόφαση ελήφθη στις 22 /5/2025 και υπέρ τη καταδίκης του κ. Τυχικού ψήφισαν δέκα συνοδικά μέλη). Η συμπλήρωση των $\frac{3}{4}$ των ψήφων των μελών της Συνόδου αποτελεί σημαντική παράμετρο του ισχύοντος Καταστατικού Χάρτη και προβλέπεται στην λήψη αρκετών κρίσιμων αποφάσεων όπως είναι η παύση μητροπολίτη, λόγω διαγνωσμένου νοσήματος που τον καθιστά ανίκανο να ασκήσει τα καθήκοντά του (άρθρο 14.1). Η συγκεκριμένη πλειοψηφία τέθηκε στοχευμένα από τους συντάκτες του Καταστατικού Χάρτη επειδή εναρμονίζεται με τον ελάχιστο αριθμό αρχιερέων που απαιτείται από τους Ιερούς Κανόνες για τη σύσταση εκκλησιαστικού δικαστηρίου με αρμοδιότητα να εκδικάζει υποθέσεις που αφορούν αρχιερείς (12ος Κανόνας της Καρθαγένης). Για την επιβολή της ποινής της καθάρσεως σε αρχιερέα, με βάση το ισχύων καθεστώς, δεν απαιτείται η αυξημένη πλειοψηφία των $\frac{3}{4}$ των συνοδικών μελών της αλλά η απόφαση λαμβάνεται κατά πλειοψηφία, εφόσον η Ιερά Σύνοδος συγκροτείται από τον πρόεδρό της και τουλάχιστον 12 αρχιερείς. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η επικριότερη για τον κατηγορούμενο γνώμη (άρθρο 5.2 του Καταστατικού Χάρτη). Η ποινή της καθάρσεως είναι η πιο βαριά που μπορεί να επιβληθεί σε αρχιερέα γ' αυτό και θα πρέπει να είναι πλήρως τεκμηριωμένη, ώστε να λαμβάνεται ομόφωνα (15ος κανόνας της Συνόδου της Αντιοχείας) ή έστω με απόλυτη πλειοψηφία (που μεταφράζεται στους μισούς συνοδικούς αρχιερείς + 1) ποτέ όμως με απλή πλειοψηφία (που ενδεχομένως στην περίπτωση αποχής ορισμένων μελών να σημαίνει και λιγότερα από τα μισά μέλη της Ιεράς Συνόδου).

Η πρόβλεψη, επίσης, για κατάργηση του συνηγόρου υπεράσπισης του κατηγορουμένου και άλλων σχετικών διατάξεων που αφορούν την άσκηση των δικαιωμάτων του όπως και του ελέγχου της αμεροληψίας και ανεξαρτησίας των οργάνων απονομής της εκκλησιαστικής δικαιοσύνης κατά τη δικαστική διαδικασία, θέτουν σοβαρές επιφυλάξεις ως προς την δίκαιη διεξαγωγή της δίκης.

Γίνεται σαφές ότι όλα αυτά αποβλέπουν στη συρρίκνωση των δικαιωμάτων κληρικών και λαϊκών, ούτως ώστε άπαντες να υποτάσσονται στην βούληση του ενός σύμφωνα με την ρήση: «Μόνον δίκαιον έστιν ή έμη βούλησις». Το μόνο δίκαιο που ισχύει να είναι η βούληση του προέδρου της Ιεράς Συνόδου, ο οποίος με τον ένα ή τον άλλο τρόπο θα κατέχει την απλή πλειοψηφία των μελών της με το μέρος του για να επιβάλλει την άποψή του.

Ανεξαρτήτως των αποφάσεων που θα κληθούν να λάβουν τα αρμόδια, στην κάθε περίπτωση, δικαστικά όργανα, στην συνείδηση του πληρώματος της Εκκλησίας έχει ξεκαθαρίσει ότι ο Μητροπολίτης (πρ.) Πάφου Τυχικός δεν εκδιώχθηκε από την έδρα του για λόγους που αφορούν κανονικής φύσεως παραπτώματα. Όσο η Ιερά Σύνοδος θα αποφεύγει να τον δικάσει, σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται από την εκκλησιαστική νομοθεσία, όπως άλλωστε ο ίδιος εξ αρχής ζήτησε να γίνει, θα ενισχύεται η πεποίθηση ότι η καταδίκη του ήταν μια καλοστημένη σκευωρία χωρίς αποδεικτικά στοιχεία.

Έρικ Σεργίου
Δρ. Κανονικού Δικαίου

(17 Φεβρουαρίου 2026)